

Workshop om miljömål och åtgärder

251112

Miljöledning i staten

Upplägg och tider

9.00 Välkommen

- Lotta Lagerberg

9.05 Inledning: Förordning och vägledning om mål och åtgärder

- Jannica Häggbom

9.20 Exempel 1 Naturvårdsverket

- Emma Fryksmark

9.35 Gruppdiskussion 1

10.00 Paus 10 min

10.10 Exempel 2 Försäkringskassan

- Ann Rämme Strömberg

10.25 Gruppdiskussion 2

10.50 Avslutning och kommande händelser.

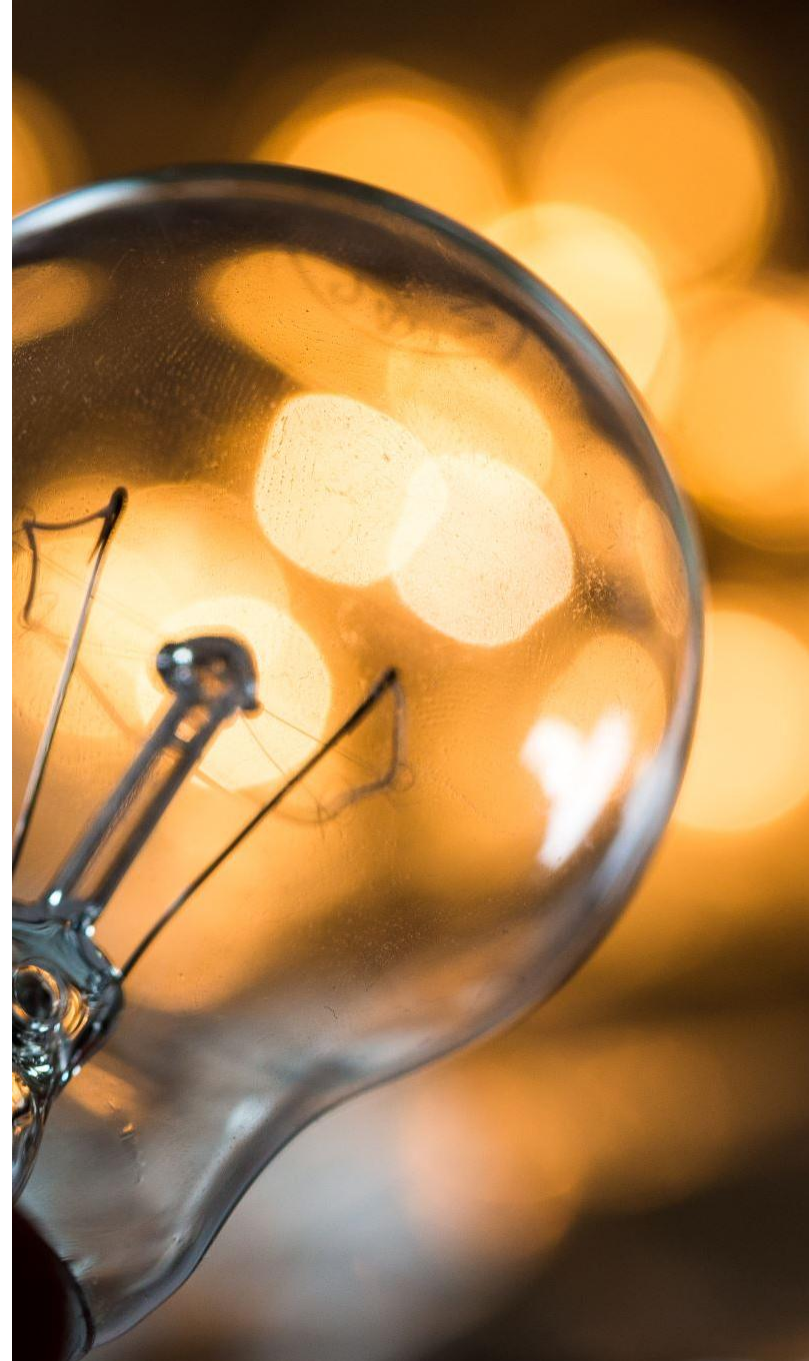
10.57 Utvärdering

11.00 Slut

Syfte

Syfte med workshopen är att vi ska få möjlighet att prata och diskutera med varandra från olika myndigheter för att lära oss av varandra och utbyta erfarenheter, tips, metoder och annat relevant samt få nya kontakter.

Den bästa kunskapen och kompetensen finns inom denna grupp och våra myndigheter.

Incheckning via
menti.com
kod: 2131 8829

Har du deltagit i arbetet med
att ta fram miljömål?

Inledning

Mål och åtgärder

-

förordningskrav och vägledning

Inledning

- WS:en 24 oktober - miljöutredningen:
5 § i förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter ska *ligga till grund för miljöledningssystemets inriktning och utformning*
- Dagens WS – mål och åtgärder.
- Relevanta paragrafer i miljöledningsförordningen.
- Axplock ur vägledningsrapporten för miljöledning i staten.
- Stort tolkningsutrymme – utgå från era uppdrag och förutsättningar.
- Samlad kunskap och erfarenhet finns hos bland er (186 myndigheter).
- Ta med tankar och idéer från denna presentation till gruppdiskussionerna.

Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Miljöpolicy och miljömål

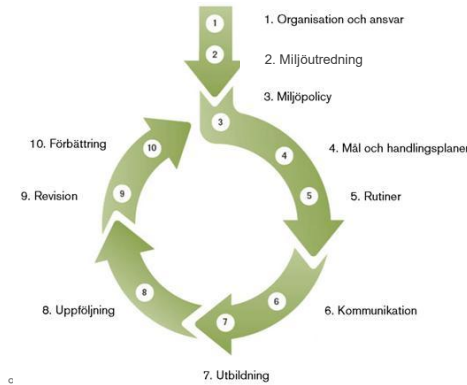
7 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten har en miljöpolicy och fastställda miljömål för verksamheten.

Miljömålen ska vara mätbara i den mån som det är praktiskt möjligt att mäta målen och hur de uppnåts.

Miljömålen ska hållas aktuella genom att de ses över och uppdateras minst vart tredje år

8 § Miljöpolicy och miljömålen ska bidra till en hållbar utveckling och till att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

- Miljöpolicy – avsiktsförklaring (spegla uppdraget, miljöpåverkan etc.).
- Miljömålen - i överensstämmelse med miljöpolicy, utgångspunkt betydande direkt/indirekt miljöpåverkan, intressenters förväntningar, författningskrav och risker.
- Inte mål om det som förordningen ändå kräver (uppdatera miljöutredning, genomföra utbildning etc.).
- Hänsyn tas också till vad som är möjligt och relevant för myndigheten.
- Behöver inte finnas mål för all betydande miljöpåverkan och kan också formuleras för den som inte är betydande – ”långt hängande frukter”.
- ”SMARTA” mål, realistisk tidsperiod för att uppnå – synka med ex. VP.
- Mål eller delmål på årsbasis underlättar bedömningen av årliga måluppfyllelsen.
- Målen ska vara dokumenterade.
- Engagera medarbetare (med kunskap om verksamheten) och myndighetens ledning när miljömål formuleras.

Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Handlingsplan, ansvarsfördelning och rutiner

9 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten har en handlingsplan för arbetet med att nå miljömålen.

De resurser, tillvägagångssätt och tidsramar som gäller för arbetet ska framgå av handlingsplanen.

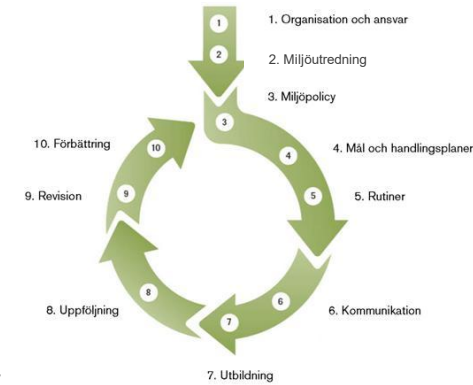
10 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten tydligt anger den ansvarsfördelning som ska gälla i arbetet med att följa miljöpolicy och nå miljömålen.

Ansvarsfördelningen ska framgå av handlingsplanen.

- När miljömålen upprättas ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas,
 - när de ska vara genomförda,
 - vilka resurser som krävs,
 - ansvarig samt
 - hur effekterna och resultatet ska följas upp/utvärderas så att arbetet kan förbättras.
- Skilja formuleringen av mål jämfört med åtgärd.
- Engagera medarbetare och myndighetens ledning även när åtgärder formuleras.
- Handlingsplanen bör vara en del av myndighetens befintliga dokument för planering, genomförande och uppföljning av verksamheten.
- Ansvarsfördelningen i arbetet ska framgå av handlingsplanen.

Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

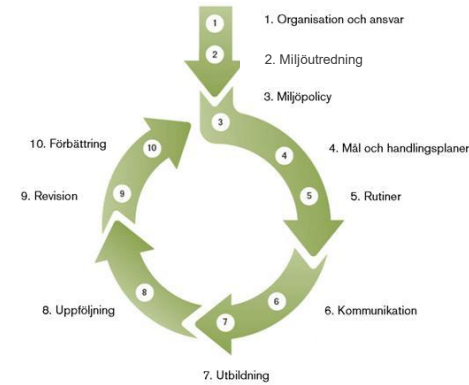
11 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten har sådana dokumenterade rutiner för styrningen av verksamheten som

1. säkerställer att miljöpolicy och gällande miljöregler följs,
2. bidrar till att minska negativ miljöpåverkan så långt möjligt, och
3. bidrar till att nå myndighetens miljömål.

12 § Handlingsplanen, ansvarsfördelningen och rutinerna ska innebära att arbetet med att följa handlingsplanen och nå miljömålen dokumenteras, redovisas, följs upp och revideras så att arbetet fortlöpande förbättras.

- Rutiner säkrar det systematiska förbättringsarbetet.
 - Formen kan variera, välja det som passar bäst (ex. regler, riktlinjer, lathundar).
 - Beskriver vem som ansvarar för vad och hur arbetet ska genomföras – personoberoende.
- Ex. för att genomföra miljöutbildningar, säkerställa att lagkraven följs/uppdateras, att miljöfrågor beaktas i upphandlingsprocessen/uppföljning av avtal, allt från avfallshantering till remissförfarande...
- Hur rutinerna ska uppdateras och vem som beslutar om dem bör framgå.
- Ledningen bör fastställa i vilken omfattning miljöledningsarbetet ska dokumenteras för att det ska genomföras och följas upp. Det primära är att genomförandet blir effektivt och att miljöprestanda förbättras.

Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Verktyg för miljöanpassningen

14 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten genom information och utbildning fortlöpande utvecklar personalens kompetens och medvetenhet om miljöhänsyn i det egna arbetet.

- Miljöutbildning är ett viktigt verktyg för att integrera och förankra miljöarbetet som en naturlig del i verksamheten.
- Alla bör få en grundläggande miljöutbildning och information om miljöledningssystemet.
- Varje personalkategori bör få utbildning som är anpassad till deras specifika arbetsuppgifter.
- Identifiera och fastställa vilken information om myndighetens miljöledningssystem som behöver kommuniceras både internt och externt. Kommunikationsplan.
- För att engagera - visa hur miljöarbetet går och ta emot synpunkter.

Vägledning om miljöledning i staten

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljomal-och-miljoledning/miljoledning-i-staten/>

Naturvårdsverkets och andra myndigheters vägledning.

[Vägledning miljöledning i staten ISBN 978-91-620-6768-7](#)

- Beskriver vilka krav som ställs på ett miljöledningssystem enligt miljöledningsförordningen och hur de kan införas i praktiken.
- Kraven enligt förordningen beskrivs som ska-krav, och när "bör" används i vägledningen, så motsvarar det en tolkning av ISO 14001 och "best practice".
- Ger en samlad bild av miljöledningssystemets ingående delar och hur det kan integreras i myndighetens verksamhet.
- **De inledande kapitlen 3 – 5** tar upp miljöledningssystemets syfte och ingående delar samt integrering av miljöledningsarbetet i myndighetens verksamhet.
- **I kapitel 6 – 9** beskrivs huvudstegen för:
 - indirekt miljöpåverkan,
 - tjänsteresor och transporter,
 - energianvändning
 - miljökrav i upphandling
- **Avslutningsvis** ett avsnitt om uppföljning och redovisning av miljöledningsarbetet.

Exempel 1

Hur en myndighet tagit fram sina miljömål och åtgärder

Naturvårdsverket
Emma Fryksmark

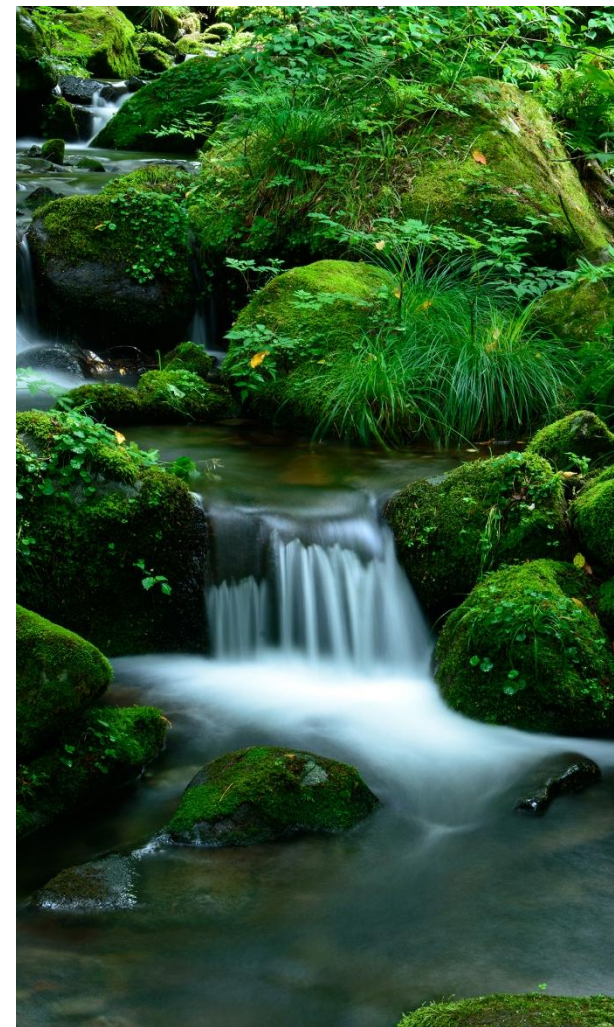
Hantering av betydande miljöpåverkan

- **Beslut om mål, åtgärder och resurser** i den ordinarie verksamhetsplaneringen.
- **Beslut om vilken** statistik som ska tas in och kommuniceras.
- **Följer upp statistiken månatligen** för att kunna vidta åtgärder som är effektiva och bidrar till målen.
- **Ledningens genomgång** tre gånger per år för att då presentera hur vi ligger till.

Att ta fram mål

- Betydande miljöpåverkan i miljöutredningen
- Bygger på statistik som redan finns
- Formulerar mål och åtgärder, föreslå resurser
- Formulerar indikatorer
- Förankrar hos berörda kollegor och enheter
- Dragning för min närmaste chef
- Gemensam ac-dragning för berörda enhetschefer och berörda avdelningschefer
- Beslut av gd om vår vp

Betydande miljöpåverkan i miljöutredningen

- Utgår från betydande miljöpåverkan
- Stämmer av andra viktiga områden
- Omvärldsbevakning
- Bygger på statistik som redan finns

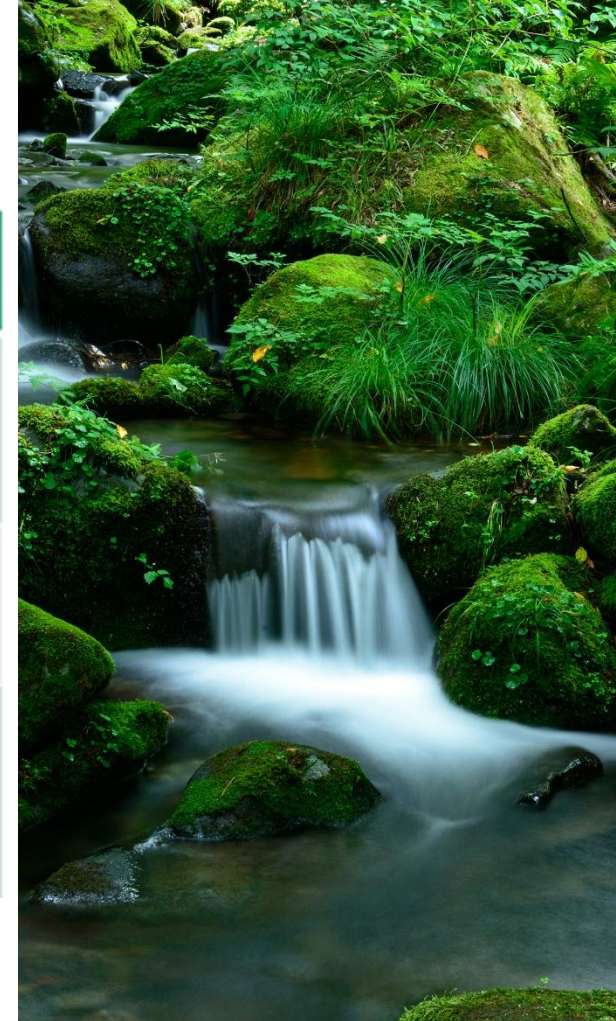
Målformulering för direkt miljöpåverkan

- Skapat arbetsgrupp med berörda kollegor
- Söker inspiration från andra myndigheter via DiVa: Miljöledning i staten
- Formulerar mål och åtgärder, föreslår resurser i arbetsgruppen
- Formulerar indikatorer

Mål direkt miljöpåverkan

Vad vill vi?	Mål 2025	Hur vet vi att vi är på rätt väg? En bedömning som bland annat grundar sig på:	Vilken AC ansvarar för uppföljningen?
Minska koldioxidutsläpp från Naturvårdsverkets flygresor	Naturvårdsverkets flygna km minskar med 10% årligen jämfört med 2019 och är som högst 2 005 000 km. Detta är en minskning om 47% jämfört med 2019.	Antal flygna km jmf med samma period 2019	Ac F
Sänka el- och energianvändning för de kontor Naturvårdsverket hyr i Stockholm och Östersund	Minskning om 3 % av el- och energianvändning vid kontoren.	Antal förbrukade kwh jmf med föregående år	Ac F
Minska miljöpåverkan i våra upphandlingar	Vi har en systematisk uppföljning av miljökrav i de upphandlingar som tillhör inköpskategorier som identifierats som prioriterade ur ett hållbarhetsperspektiv och där miljökrav har ställts.	Nya upphandlingar har en plan för uppföljning av miljökrav Planen för uppföljning av miljökrav följs	Ac F

Mål indirekt miljöpåverkan

Naturmiljö, friluftsliv och vilt

- a. Vi har bidragit till att samhällsaktörernas åtgärder för att nå målen om biologisk mångfald har ökat.
- b. Vårt arbete leder till att det är enklare för markägare att bruka landskapet på ett mer hållbart sätt.
- c. Vårt arbete har lett till att förtroendet för en hållbar viltförvaltning har ökat i samhället.

Klimat och luft

- d. Vi har bidragit till att stärka klimat- och luftvårdspolitiken genom analyser och förslag på åtgärder och styrmedel samt genomförande av politiken som leder till att uppnå såväl luft- som klimatmål samt ökad civil beredskap.

Förankring och beslut

- Förankrat hos berörda kollegor och enheter
- Dragning för egen chef
- Gemensam ac-dragning för berörda enhetschefer och berörda avdelningschefer
- Överlämning till staben
- Beslut av gd om Naturvårdsverkets verksamhetsplan

Gruppdiskussion 1

Mentikod:2131 8829

Vi pratar kring frågorna i ca 25 min i mindre diskussionsgrupper.

- 1) Hur kom ni fram till **vilka områden/vad** som skulle målsättas?
- 2) Diskutera vad **SMARTA miljömål** innebär för er.
(specifika, mätbara, accepterade, realistiska, tidsatta)

Skriv ner i Menti följande (menti.com 2131 8829)

- 1) Nämn några viktiga underlag som har används för att ta fram miljömål?
- 2) Gemensamt lista tre större utmaningar under arbetet med att ta fram miljömål.

Paus 10 min – återsamling 10.10

Exempel 2

Hur en myndighet tagit fram sina miljömål och åtgärder

Försäkringskassan
Ann Rämme Strömberg

Vi pratar kring frågorna i ca 25 min i mindre diskussionsgrupper.

1) Hur tog ni fram **åtgärder** för miljömålen? Beskriv ert arbetssätt.

2) Hur kan handlingsplanen **integreras** i myndighetens ordinarie styrning?

(planering, genomförande och uppföljning av verksamheten)

Skriv ner i Menti följande (menti.com: 2131 8829)

1) Ge exempel på tre olika åtgärder ni har i er handlingsplan.

2) Gemensamt lista centrala funktioner/roller som har involverats i arbetet med att ta fram miljömål, åtgärder och handlingsplan.

Återsamling

Vad är på gång

Vad är på gång

- ❑ Lägesrapport Miljöledning i staten kommer ut **november/december**

Vi söker goda exempel att sprida och konferenser/workshop/webbinarier som är av intresse för målgruppen.

➤ Mejla lotta.lagerberg@naturvardsverket.se ditt bidrag senast 19 november.

- ❑ Informationsmöte inför rapporteringen av miljöledning i staten 2025.

11 december kl 10-11.30 – inbjudan har skickats ut via outlook

16 december kl 10-11.30 – inbjudan har skickats ut via outlook

- ❑ Frågestunder inför rapportering i **januari o februari** är planerade, mer information och datum kommer.

Vad tyckte du om workshopen?

Fyll i utvärderingen i Menti

menti.com
kod 8719 7529

Tack till er alla för ert stora engagemang!

PPTer och inspel via Menti kommer via mejl.

Skriv gärna in din **myndighets namn** i chatten innan du lämnar mötet.

Slut för idag.

NATUR
VÅRDS
VERKET

